

A máltai kereszt története

A Máltai Lovagrend legfontosabb jelképe az úgynevezett „Máltai kereszt”. Az alábbiakban közöljük nagyon érdekes történetét:

Amikor az első keresztes vitézek elfoglalták Jeruzsálemet (1099), a város latin negyedében, Jézus sírja közelében, egy nekik is segítő kezét nyújtó ispotályos /kórházi/ szerzetesi közösséget találtak, akik a Szentföldre zarándokolóknak testi és lelki istápolásáról gondoskodó, Szent János oltalmába helyezett menedékházban, ispotályban működtek. Az itáliai Amalfiból származó módos, jószándékú kereskedők alapították az intézményt 1048–1070 között, amelyről egy középkori legenda így mesél:

Amalfi hajósok egyik üzleti útjukon, útban Palesztína felé, Málta szigete közelében viharba kerültek Szent János-éjszakáján. A megrémült hajósok fogadalmat tettek Szent Jánosnak, mihelyt épségben szárazföldet érnek, a tiszteletére egy zarándokok fogadására, gondozására szolgáló menedékházat építenek. Alighogy elhangzott a fogadalmuk, a szél megennyhült, és a sötét felhők között felragyogott egy csillag, aminek a sugarai ugyanolyan nyolcágúak, nyolccsúcsúak voltak, mint az *Amalfi város címerében lévő csillagé*. A csillag fényénél a hajósok újra nekivágtak az útnak, de Rhodosz szigeténél ismét tengeri viharba kerültek. Újból elhangzott a fogadalmuk, amire ugyanaz a csillag ismét megjelent a sötét égbolton, a vihar elállt, és a hajósok most már zavartalanul megérkeztek Palesztínába – ahol beváltották ígéretüket s felépítették az ispotályt. A két égi jel megjelenési helye: előbb Rhodosz szigete, a későbbiekben pedig Málta szigete a Szent János rend lovagjainak (latinul: johanniták) hazája lett.

Az ispotályos vallási közösség *Frá Gerard* vezetése alatt független, önálló szervezetté fejlődött, amit *Sancta Domus Hospitalis Sancti Johannis*-nak neveztek. Az első keresztes hadjárat tömegesen vonzotta a zarándokokat, a kórház-menedékhely legendás életű első rektora, Gerard, kivételes szervezőképességének tág tere nyílt az intézmény élén. A római Kúria úgy méltányolta működésüket, hogy *II. Pascal pápa 1113. február 15-én kelt bullájában* megerősítette a Gerard által az ispotályos közösségnek adott regulát, s a rendet a Szentszék közvetlen oltalma, védelme alá helyezte, s biztosította számukra a szabad, más egyházi vagy világi tekintély beavatkozása nélküli vezetőválasztást, azaz a nagymester választás jogát.

Utóda, *Frá Du Puy Raymund* (1120-1158/60) a kor lovagi szellemében felvette a kórház mesterének = nagymester címét, és a hármass szerzetesi fogadalomhoz a muzulmánok elleni harc fogadalmát csatolva, katonai renddé, azaz *egyházi lovagrenddé* alakította elődje szervezetét. Így egyesült a szerzetesi és katonai funkció a renden belül.

Közismert tény, hogy a Szentföldön, Dél és Nyugat Európában a 12. század folyamán számos egyházi lovagrend alakult. Minden lovagrendnek jellegzetes öltözete, és saját színű, formájú keresztje fejezte ki az adott közösséghez való tartozást, egyidejűleg a más lovagrendektől való megkülönböztetést. A Szent János Rend saját egyházi jelvényeként a már említett nyolcágú, nyolccsúcsú fehér keresztformát választották, amit annak idején az Amalfiból jött kereskedők helyeztek el az általuk alapított kórház falán, mint városuk jelképét, amit ma a világon mint *máltai keresztet* ismernek. Ezt a keresztformát először Frá Gerard viselte a rendi fekete köpeny bal vállrészére, illetve a köpeny alatti fekete öltözet mellrészére varrva, s ami Du Puy Raymund alatt lett a Szent János Rend előírt, *egyházi-szerzetesi* viselete. A nyolc csúcs a nyolc evangéliumi boldogságot jelképezi, amiről Jézus Galileában elhangzott beszédében szólt, s ami a legfontosabb lovagi erényeket is kifejezi. A Szentföldön ez a hely ma is a Nyolc Boldogság hegye nevet viseli. (A nyolcas szám több kultúrában is pozitív tartalommal bíró, misztikus szám, amely tökéletes szimmetriába, harmóniába illeszthető be.)

Viszont hadi inszigniaként egy "rövid, egyszerű" fehér keresztet választottak vörös mezőben. S amikor csatába indultak, vagy tengeri szállítmányok, szárazföldi karavánok védelmét látták el, fekete köpenyüket vörös színű, tunikaszerű ún. dalmát köpenyre cserélték – elől és hátul az "egyszerű" keresztformával – s e köpenyt viselték a páncélzat felett. Ezzel tették egyértelművé, hogy más jellegű feladatot látnak el.

A Jeruzsálemi Királyság bukása után a Jeruzsálemi Szent János Lovagrend központja 18 évig Ciprus szigete volt. Majd Rhodosz következett (1309-1522), s végül *Málta* szigetén, és a környező szigeteken (1530-1798) jutottak területi szuverenitás birtokába, s *önálló államot alapítottak*. A lovagi állam jelentős flottával, virágzó kereskedelemmel rendelkező tengeri nagyhatalommá vált, a kereszténység katonai és kulturális előőrsé és védője lett Kelet kapujában. Neveztek Szent János

rendnek, a johannitáknak, ispotályosoknak, majd új központjaik, államuk után kapták a rhodoszi, majd máltai lovagok elnevezést. A lovagok minden jelentős tengeri ütközetben részt vettek az oszmán terjeszkedéssel szemben. De hűek maradtak ispotályos tradícióikhoz is, tovább folytatták a betegek ápolását a rászorulóknak gyámolítását, a gyengék védelmét.

1798-ban Napóleon elfoglalta Málta szigetét, s a lovagok elhagyták országukat. Egy nagyszerű korszak zárult le: a szuverén területi államiság 268 éves időszaka. A Lovagrend soha többé nem kapta vissza Máltát, pedig az Amiens-i szerződés garantálta Málta visszaadását a lovagoknak. S ettől az időtől kezdődött el az addig egységes rend ágakra szakadása. Van olyan ág, amely teljesen feladta azt az függetlenséget, amelyet a lovagrend 1115 óta pápai rendelettel szerzett. Lehet, hogy egyszer sikerül visszaállítani a területtel rendelkező szuverén lovagi államot, amely ismét független lesz minden egyházi és egyéb állami hatalomtól.

A lovagok ma is jelentős szellemi, karitatív szolgálatot teljesítenek, mindenhol ahol jelen vannak, s szükség van a segítségükre. Tisztelik és követik a lovagok középkori eszméit és erényeit, őrzik a lovagi hagyományokat és látványos külsőségeket, természetesen hozzáigazítva a mai kor körülményeihez és igényeihez. Szemléletüket, életvitelüket és tevékenységüket áthatja a humanitás szelleme, amely mindig a lovagi eszmények talpköve volt.

A Máltai kereszt részeinek jelentése:

A kereszt négy ága a Négy Legfontosabb Erénynek felel meg:

- a Mértékletességet,
- az Állhatatosságot,
- az Igazságosságot,
- és a Bölcsességet,

A nyolc ág a nyolc Boldogságot jelképezi, amely egyben a legfontosabb lovagi erényeket is szimbolizálja, a mai kor értelmezésében:

- Lelki tisztaság
- Becsületesség
- Példamutató élet
- Rászorulóknak önzetlen segítése
- Törekvés az igazságra
- Törekvés a békességre
- Tolerancia és megbocsátás
- A nehézségek és az üldöztetés elviselése

Az AMALFI HERCEGSÉG rövid története

Nagyon érdekes megismerkedni ezzel a kicsiny itáliai régióval, amellyel a történelem nagyon hálátlanul bánt, méltatlanul felejtették el ezt a rövid ideig tartó, dicső múltú hercegséget. Pedig egykor egyenlő partnere volt Pisának, Genovának, sőt Velencének is. S nekünk máltai lovagoknak és dámáknak azért különösen fontos tudni róluk, mert az Amalfi hercegségtől és hajdani nagyszerű polgáraitól örököltük a Máltai Lovagrend legfőbb jelképét, az úgynevezett Máltai keresztet, amely ma a Máltai Köztársaság címere is, amely az Európai Unió tagja.

(Tudni kell, hogy ez a keresztforma a történelemben mindig nagyon népszerű és közkedvelt jelkép volt s ezért más lovagrendek és külföldi országok kitüntetéseinben is gyakran előfordul, csak más színben, alakban, vagy összefüggésben.)

Amalfi Hercegség és Köztársaság

Fennállt: 957-1100

Államformája: hercegség

Fővárosa: Amalfi

Elhelyezkedése: Itália déli részén Capua és Salernó között található,

Lakói tengeri kereskedelemről éltek és nagy gazdagságra tettek szert.

Kedvező fekvésű kikötőjéből az egész Földközi tenger jól megközelíthető volt.

Jelképe: kék alapon a négyágú, nyolc csúcsú kereszt. Ezt vitték magukkal a békés céllal utazó kereskedők Amalfiból a Szentföldre.

Első uralkodó: II. Mastalus

Utolsó uralkodó: Marinus Sebastus

Itália államalakulatai 1000-ben

Az Amalfi Köztársaság vagy Amalfi Hercegség egy független államszervezet volt Dél-Olaszországban a 10-11. században, amely kb. 150 évig létezett. A köztársaság a bizánci fennhatóság alatt álló Nápolyi hercegségből vált ki fokozatosan.

Amalfi fokozatosan építette ki birodalmát a Földközi-tengeren. Hatalmas kereskedelmi- és hadiflottájának köszönhetően Genova, Pisa és Velence mellett a Földközi-tenger kereskedelmét uraló négy tengeri köztársaság egyike lett. A hercegség parányi területe magába foglalta az összes tengerparti várost cetarától Positanoig, sőt még ezen felül is.

A Földközi-tenger fontosabb fővárosaiban, mint Cordobai Kalifátus, Granada, Antiochia, Kairó, Konstantinápoly vagy Durazzo az amalfi kereskedők mindenhol lerakatokat és hajózási támaszpontokat tartottak fenn. Kivívták maguknak a külön jogot, hogy pénzváltókat, szövet- és posztóraktárakat létesítsenek.

Nagy hajózási tapasztalatuknak köszönhetően az amalfiaiak megalkották a világ első hajózási törvénykönyvét, amellyel a rivális tengeri hatalmak elismerését is kivívták.

Az 1013-as súlyos szökőár jelentősen legyengítette haderejét, aminek következtében nem vett részt az első kereszteshadjáratokban és így kimaradt a Pisa, Genova és Velence által folytatott területszerzési versenyből.

A kicsiny köztársaságot 1034-ben a Capuai Hercegség, majd 1039-ben a Salernói Hercegség hódította meg, 1073-ban pedig Robert Guiscard normann csapatai. A város lakossága többször is sikertelenül fellázadt a normannok ellen. Az utolsó Doge-t Amalfiból 1100-ban űzték el. A pisai flotta 1135-ben súlyos támadást mért a városra, amelynek során a belváros házainak többsége leégett. Ez a támadás jelentette az Amalfi Köztársaság végét, s rövid de dicső történetét.

Ma a Dél Olaszországi Campania tartomány turisztikailag leglátogatottabb része az un. Amalfi Partvidék, amely 50 km hosszan nyúlik el. Ez Európa legszebb tengerparti útja, amely egyben Világörökség része is.